

ÚVOD

Na letošní rok připadá pětisté výročí události, jež dala podstatný impuls ke zrodu německé reformace: Martin Luther zveřejnil své teze proti dobové praxi při hlásání a udělování odpustků. Toto jubileum u nás sice nenachází tak intenzivní odezvu jako v zemích, kde jsou protestantské církve silněji přítomny, ale snad právě proto se stává příležitostí k soustavnějšímu zamyšlení nad Lutherovou teologií, nad recepcí jeho učení v dnešním teologickém bádání i nad ekumenickými otázkami, které s tím souvisí.

Teolog Luther je právem spojován s učením o ospravedlnění jako o centrálním článku víry. Nesmí nám však uniknout, že jeho vliv se daleko zásadněji projevil ještě v jiném oboru teologie: v ekleziologii. Podle jedněch šlo o zcela nový pojem církve, podle jiných návrat k původnímu, evangelnímu pojetí. Luther však nemůže být považován za zakladatele nějaké dosud neexistující církve. Jaký je tedy pohled dnešních teologů, zejména katolických, na osobu a dílo Martina Luthera? Odpověď na tuto otázku hledá ve svém článku *Wolfgang Klausnitzer*, vedoucí referátu pro ekumenu a mezináboženský dialog v arcidiecézi Bamberg.

Další na slovo vzatý odborník, *Lubomír Žák* z Papežské lateránské univerzity v Římě, ve svém příspěvku prezentuje konkrétní příklad vědecké reflexe dosavadního vývoje ekumenického dialogu mezi lutherským svazem církví a římskokatolickou církví, jak ji podává německý evangelický teolog Eilert Herms. Tento emeritní profesor z tübingenské univerzity není zajímavý jen tím, že se netají kritikou směřovanou do vlastních řad, ale inspiruje všechny křesťany, když

vyzývá k upřímné obnově jejich víry podle vlastní tradice, neboť budou-li se věroučné rozdíly oboustranně bagatelizovat, nemůže nikdy dojít k opravdovému pochopení a usmíření.

Pro tomto širším uvedení do problematiky bádání o Lutherovi v eumenickém kontextu přichází na řadu sonda spuštěná přímo do teologického myšlení německého reformátora. *Vojtěch Novotný* z KTF UK zevrubně rozebírá otázku, jaké důsledky plynou z Lutherovy základní intuice, tj. radikální nauky o ospravedlnění skrze milost, pro křesťanskou antropologii a pro postavení etiky ctností v teologii.

Další články v tomto čísle už se nezabývají přímo Lutherem, ale sledují ekleziologickou tematiku. Nadějný teolog *Vojtěch Janšta* obohatil tento svazek obsažnou a čtivou studií o obrazech církve u Hugo Rahnera a *Ondřej Salvét* se v závěrečném článku pokusil o obecnější zamyšlení nad vztahem církve a reformy, přičemž se kromě již zmíněného Martina Luthera zabývá katolickými protagonisty církevní obnovy, mimo jiné také zřejmě nejvýznamnějším ekleziologem 20. století, jímž byl Yves Congar.

V netematické sekci pak do čísla přispěli *Ctirad V. Pospíšil* příspěvkem ke studiu vztahu katolických teologů a přírodních věd na přelomu 19. a 20. století, *Jan Hojda* ve svém článku prohlubuje svou teologickoantropologickou interpretaci vztahu muže a ženy v díle českých spisovatelů 20. století, *Jitka Jonová* přispívá do diskuse o památkové péči o posvátné umění po 2. vatikánském koncilu a *Michal Sklenář* představuje žánr laické katolické liturgiky v českých zemích v polovině 19. století.

Vkládáme čtenářům do rukou tento příspěvek k nadcházejícímu reformačnímu jubileu s nadějí, že může napomoci k porozumění spleťtí historie, kterou si připomínáme, ale také doufáme, že práce našich autorů budou povzbuzením a motivací pro plodnější promýšlení komplexní současnosti, v které žijeme.

Redakce